

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 00. marts 2019

5. udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter

(Udvidelse af statslige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.)

[af justitsministeren (Søren Pape Poulsen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 18 ændringsforslag til lovforslaget. Justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 1-5 og 16. Socialdemokratiets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 6, 7, 10, 12, 17 og 18, og Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 8, 9, 11 og 13-15.

2. Indstillinger

◇

Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

<Parti/partier>

◇

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af justitsministeren, tiltrådt af <>:

Til titlen

1) Titlen affattes således:

»Forslag
til

Lov om ændring af retsplejeloven

(Udvidelse af statslige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige m.v.)«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 12]

Til § 1

2) I den under nr. 2 foreslåede ændring af § 15, stk. 2, nr. 1, ændres »§§ 43 c og 43 d« til: »§ 43 b, stk. 2 og 3,«.

[Ændring af henvisning som følge af vedtagelsen af lovforslag nr. L 49]

3) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 35, stk. 2, ændres », skønsmænd« til: »eller skønsmænd«.

[Sproglig ændring]

4) I det under nr. 4 foreslåede § 48 a, stk. 3, 1. pkt., ændres »der indhentes« til: »den indhente«.

[Sproglig ændring]

5) Efter nr. 6 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 94, stk. 1, 3. pkt., og § 225, stk. 2, nr. 3, ændres »betalingstjenester og elektroniske penge« til: »betalinger«.

[Konsekvens af lov om betalinger]

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af <>:

6) Efter nr. 6 indsættes som nyt nummer:

»03. I § 119, stk. 5, indsættes efter 2. pkt.:

»Personer, der har bestået en praktisk prøve i retssagsbehandling efter § 262, er fritaget for kravet om den praktiske prøve i retssagsbehandling.«

[...]

7) Efter nr. 7 indsættes som nye numre:

»04. I § 133, stk. 2, indsættes efter »landsretten«: », og af personer omfattet af § 260, stk. 4«.

05. I § 133, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »nr. 5«: », og den praktiske prøve, der er omhandlet i § 262, stk. 1«.

[...]

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af <>:

8) I den under nr. 11 foreslåede ændring af § 260, stk. 2, ændres »4, 6-8« til: »5-8«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 9 og 11]

9) Nr. 12 og 13 udgår.

[Den eksisterende adgang til at møde i retten videreføres uændret]

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af <>:

10) I det under nr. 13 foreslåede § 260, stk. 4, 2. pkt., indsættes efter »stk. 2«: », og opfylder kravene i § 262«.

[...]

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af <>:

11) Efter nr. 13 indsættes som nye numre:

»06. § 260 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. En statslig myndighed kan møde i byretten og i Sø- og Handelsretten i sager omfattet af § 15, stk. 2, nr. 3, ved personer, der er ansat hos myndigheden for et tidsrum, der ikke er kortere end 1 måned, med det særlige formål at møde i retten. Det er en betingelse, at den ansatte har en dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen, jf. dog § 135 a, stk. 2. En statslig myndighed kan møde i landsretten og i alle sager i Sø- og Handelsretten ved de personer, der er nævnt i 1. pkt., når den pågældende har opnået møderet for landsretten og Sø- og Handelsretten efter § 133.«

Stk. 5-11 bliver herefter stk. 6-12.

07. I § 260, stk. 5, der bliver stk. 6, og i stk. 10, 1. pkt., der bliver stk. 11, 1. pkt., ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2, 3 og 5«.

[Personer ansat i staten med det særlige formål at møde i retten kan møde i byretten og kan møde i landsretten, hvis de har opnået møderet for landsretten]

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af <>:

12) Efter nr. 14 indsættes som nyt nummer:

»08. Efter § 261 indsættes:

»§ 262 Personer omfattet af § 260, stk. 4, kan møde for byretten og for Sø- og Handelsretten i sager omfattet af § 15, stk. 2, nr. 3, når de har bestået en praktisk prøve i retssagsbehandling. De kan endvidere møde i en sag, som retten vurderer er egnet til at udgøre den praktiske prøve i retssagsbehandling. Personer, der har bestået en praktisk prøve i retssagsbehandling efter § 119, stk. 2, nr. 5, eller som har opnået beskikkelse som advokat, er fritaget for kravet om den praktiske prøve i retssagsbehandling.

Stk. 2. Personer omfattet af § 260, stk. 4, kan møde for landsret og i alle sager for Sø- og Handelsretten, når de har bestået en prøve i procedure, jf. § 133.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om den praktiske prøve i retssagsbehandling.«

[...]

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af <>:

13) I den under nr. 15 foreslåede ændring af § 267 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »7, 8« til: »5, 7, 8«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 11]

14) Nr. 16 affattes således:

»16. I § 316, stk. 1, 2. pkt., ændres »stk. 5« til: »stk. 6«, og »stk. 6, repræsenter en part« ændres til: »stk. 5 eller 7, repræsenterer en part eller i medfør af § 260, stk. 3, nr. 4, repræsenterer en statslig myndighed«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 9 og 11]

15) Nr. 22 affattes således:

»22. I § 408, stk. 2, 1. og 2. pkt., ændres »stk. 5« til: »stk. 6«, og »stk. 6, repræsenter en part« ændres til: »stk. 5 eller 7, repræsenterer en part eller i medfør af § 260, stk. 3, nr. 4, repræsenterer en statslig myndighed«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 9 og 11]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af <>:

Til § 2

16) Paragraffen udgår.

[Ændring af retsafgiftsloven udgår som følge af vedtagelsen af lovforslag nr. L 91]

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af <>:

Til § 3

17) I *stk. 1* ændres »stk. 2« til: »stk. 2 og 3«.
[...]

18) Som *stk. 3* indsættes:
»*Stk. 3.* Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af lovens § 1, nr. 03-05, 10-14, 08, 15, 16 og 22.«
[...]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med ændringsforslag nr. 12 foreslås det, at den foreslåede ændring af retsafgiftsloven vedrørende fritagelse for retsafgift for sager om medmoderskab udgår.

I konsekvens heraf foreslås det med ændringsforslag nr. 1, at titlen nyaffattes, således at henvisningerne til lov om retsafgifter og til fritagelse for retsafgift for sager om medmoderskab udgår af henholdsvis titlen og undertitlen.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget foreslås det, at den foreslåede henvisning til varemærkelovens §§ 43 c og 43 d ændres til en henvisning til varemærkelovens § 43 b, stk. 2 og 3.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at lovforslag nr. L 49, der blev vedtaget ved 3. behandling den 20. november 2018, ophæver de hidtidige bestemmelser i varemærkelovens §§ 43 c og 43 d og erstatter dem med nyaffattede bestemmelser i varemærkelovens § 43 b, stk. 2 og 3.

Til nr. 3

Med ændringsforslaget foreslås det at tilføje en redaktionel ændring af retsplejelovens § 35, stk. 2.

Retsplejelovens § 35, stk. 2, angiver, at bl.a. indsigelser, som fremsættes af »vidner, skønsmænd«, skal optages i retsbogen. Før bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 737 af 25. juni 2014, henviste den til indsigelser, som fremsættes af »vidner, syns- eller skønsmænd«. Ændringen i 2014 skete som led i en generel ændring overalt i retsplejeloven af »syns- eller skønsmænd« til »skønsmænd«. I § 35, stk. 2, har denne generelle ændring af sprogbrugen i retsplejeloven imidlertid ført til, at der mangler et nødvendigt bindeord i sætningen.

Med ændringsforslaget foreslås det at rette denne sproglige fejl ved at indsætte ordet »eller« i stedet for kommaet mellem »vidner« og »skønsmænd«.

Til nr. 4

Med ændringsforslaget foreslås en redaktionel ændring af den foreslåede regel i retsplejelovens § 48 a, stk. 3, 1. pkt., om, at klageretten kan indhente en skriftlig udtalelse fra andre, hvis den finder behov for det.

Til nr. 5

Ifølge retsplejelovens § 94, stk. 1, 3. pkt., gælder i bl.a. sager vedrørende lov om betalingstjenester og elektroniske penge, der behandles ved Sø- og Handelsretten, at halvdelen af de sagkyndige meddommere skal være beskikket efter

indstilling fra organisationer, der repræsenterer erhvervsdrivende, og halvdelen efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer forbrugere.

Ifølge retsplejelovens § 225, stk. 2, nr. 3, har Sø- og Handelsretten kompetence til at behandle bl.a. sager, hvor Forbrugerombudsmanden er part, og hvor lov om betalingstjenester og elektroniske penge har væsentlig betydning.

Lov om betalingstjenester og elektroniske penge blev den 1. januar 2018 erstattet af lov om betalinger.

I konsekvens heraf foreslås det med ændringsforslag nr. 5 at ændre henvisningerne i retsplejelovens § 94, stk. 1, 3. pkt., og § 225, stk. 2, nr. 3, til lov om betalingstjenester og elektroniske penge til henvisninger til lov om betalinger.

Til nr. 6 og 7

...

Til nr. 8

Ændringsforslag nr. 9 og 11 indebærer, at der ikke indsættes et nyt stk. 4, men derimod et nyt stk. 5, i retsplejelovens § 260.

Det foreslås i konsekvens heraf, at den foreslåede ændring af stykkehenvisningerne i § 260, stk. 2, ændres, således at der indsættes en henvisning til det foreslåede nye stk. 5 i stedet for til det foreslåede nye stk. 4.

Til nr. 9

Det foreslås med ændringsforslag nr. 9, at den foreslåede ændring af retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, og forslaget til et nyt § 260, stk. 4, udgår.

Ændringsforslaget indebærer, at den eksisterende adgang til at møde i retten for statsligt ansatte, der ikke er ansat med det særlige formål at møde i retten, ikke ændres.

Til nr. 10

...

Til nr. 11

Det foreslås med ændringsforslag nr. 11 at indsætte en ny bestemmelse i retsplejelovens § 260, stk. 5, som giver mulighed for, at en statslig myndighed kan møde i byretten og i Sø- og Handelsretten i insolvensskiftesager ved personer, der er ansat hos myndigheden med det særlige formål at møde i retten, og som har en dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen, jf. dog retsplejelovens § 135 a, stk. 2.

Det foreslås endvidere, at en statslig myndighed kan møde i landsretten og i alle sager i Sø- og Handelsretten ved personer, der er ansat hos myndigheden med det særlige formål at møde i retten, når den pågældende har opnået møderet for landsretten og Sø- og Handelsretten efter retsplejelovens § 133.

Det foreslås endvidere at indsætte henvisninger til det nye § 260, stk. 5, i retsplejelovens § 260, stk. 5 og 10, der bliver stk. 6 og 11, og som angår sager om inddrivelse af forfaldne pengekrav, sager om mindre krav og udlægsforretninger i fogedretten henholdsvis skiftebehandlinger og fogedforretninger.

Som anført i den kommenterede høringsoversigt (L 74 – bilag 1) påhviler det en offentlig myndigheds ledelse at til-

rettelægge myndighedens arbejde, så det sikres, at myndigheden handler sagligt og i overensstemmelse med god forvaltningsskik. Dette gælder også med hensyn til organiseringen af en statslig myndigheds repræsentation i civile retssager, herunder ved at sikre, at de pågældende ansatte har de nødvendige kvalifikationer.

Heri ligger også, at myndighedens ledelse skal sikre, at de pågældende ansatte har de fornødne kvalifikationer til at kunne varetage førelsen af en civil retssag. Det vil altså ikke være tilstrækkeligt, at den ansatte har et indgående kendskab til det materielle retsområde, som myndighedens retssager falder ind under. Den enkelte ansatte vil også skulle besidde relevante processuelle kvalifikationer, herunder i forhold til at kunne varetage såvel foreberedelsen som hovedforhandlingen på professionel måde.

Det vil grundlæggende være op til den enkelte statslige myndighed, som vælger at benytte sig af muligheden for at lade en ansat møde for myndigheden i en civil retssag, nærmere at bestemme, hvordan myndigheden vil bibringe de pågældende ansatte de nødvendige kvalifikationer.

Som nærliggende muligheder – ud over at ansætte personer, der fra tidligere ansættelse, eksempelvis i advokatbranchen, har erfaring med førelse af civile retssager – kan nævnes sidemandsoplæring, mentorordninger, supervision og feedback, kursusdeltagelse, efteruddannelse mv.

Som det fremgår af pkt. 2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er det med lovforslaget forudsat, at når en statslig myndighed møder ved en af sine ansatte i en civil retssag, kan dommeren eller dommerne i sagen, hvis de finder det relevant, efter hovedforhandlingen give en tilbagemelding om den statsligt ansattes førelse af sagen.

Retten vil således bl.a. kunne give en tilbagemelding i tilfælde af, at den ansattes førelse af sagen har været utilfredsstillende. Retten vil i den forbindelse kunne angive, hvad der nærmere var utilfredsstillende ved sagsførelsen.

Retten vil kunne give en tilbagemelding både på eget initiativ, og fordi den mødende selv har bedt om en tilbagemelding.

Tilbagemeldingen vil kunne gives mundtligt til den mødende selv, f.eks. efter hovedforhandlingen, men tilbagemeldingen vil også kunne gives mundtligt eller skriftligt til den myndighed, hvor den pågældende er ansat, eventuelt gennem rettens præsident.

En myndighed, der modtager en tilbagemelding om, at en af myndighedens ansattes førelse af en civil retssag har været utilfredsstillende, vil være forpligtet til at reagere adækvat herpå. Det vil afhænge af situationen, hvilken reaktion der vil være adækvat. Som eksempler på reaktioner, der afhængig af situationen kan være adækvate, kan nævnes, at den pågældende ansatte ikke fremover fungerer som rettergangsfuldmægtig, at den pågældende ansatte modtager øget støtte og/eller supervision i fremtidige retssager, eller at den pågældende ansatte efteruddannes i retssagsførelse. Afhængig af situationen kan det også være relevant for myndigheden at iværksætte mere generelle tiltag, som også omfatter andre ansatte, eksempelvis af organisatorisk eller uddannelsesmæssig karakter.

Hvis en statslig ansat efter rettens vurdering ikke fører en civil retssag på en hensigtsmæssig måde, vil retten – ud over det, der er nævnt ovenfor om en tilbagemelding – kunne give den pågældende henstillinger eller pålæg om sagens førelse, jf. de generelle regler i retsplejeloven om førelsen af civile retssager.

Må sådanne henstillinger eller pålæg anses for utilstrækkelige, kan retten pålægge den statslige myndighed at lade retssagen udføre af en advokat, hvis retten ikke finder det muligt at behandle sagen på hensigtsmæssig måde, uden at parten har advokatbistand, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2. Et advokatpålæg vil givet fald kunne gives både under sagens forberedelse og under hovedforhandlingen.

Til nr. 12

...

Til nr. 13

Ændringsforslag nr. 11 indebærer, at der indsættes et nyt stk. 5 i retsplejelovens § 260, som giver visse statsligt ansatte mulighed for at møde i byretten og i Sø- og Handelsretten i insolvensskiftesager.

I konsekvens heraf foreslås det, at der i den foreslåede ændring af stykkehenvisningerne i § 267 a, stk. 1, 1. pkt., tilføjes en henvisning til det foreslåede nye § 260, stk. 5.

Behovet for en sådan tilføjelse skyldes, at det foreslåede nye § 260, stk. 5, omfatter andre ansatte end det gældende § 260, stk. 3, nr. 4. I modsætning hertil var de ansatte, der var omfattet af det nye § 260, stk. 4, der blev foreslået med lovforslaget, men som udgår ifølge ændringsforslag nr. 9, også omfattet af retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, som affattet ved lovforslaget, og der var derfor i lovforslaget som fremsat ikke behov for at henvise til det foreslåede nye § 260, stk. 4.

Til nr. 14 og 15

Ændringsforslag nr. 9 og 11 indebærer, at retsplejelovens § 260, stk. 3, ikke ændres, og at der ikke indsættes et nyt stk. 4, men derimod et nyt stk. 5, i retsplejelovens § 260.

Det foreslås i konsekvens heraf, at de foreslåede ændringer af stykkehenvisningerne i § 316, stk. 1, 2. pkt., og § 408, stk. 2, 1. og 2. pkt., ændres, således at der indsættes henvisninger til det foreslåede nye § 260, stk. 5, i stedet for til det foreslåede nye stk. 4. Endvidere foreslås det at indsætte henvisninger til § 260, stk. 3, nr. 4, for så vidt angår statslige myndigheder.

Ændringsforslag nr. 14 og 15 indebærer, at forslaget om, at statslige myndigheder kan få tilkendt sagsomkostninger til dækning af udgifter til bistand fra en ansat vil omfatte bistand fra enhver ansat, der møder i retten.

Til nr. 16

Med lovforslagets § 2 foreslås det at ændre retsafgiftslovens § 12, stk. 1, nr. 4, således at retssager om medmoderskab fritages for retsafgift på linje med retssager om faderskab.

Lovforslag nr. L 91, som blev vedtaget den 20. december 2018, indebærer, at retsafgiftslovens § 12, stk. 1, nr. 3 og 4, fra den 1. april 2019 affattes således, at bl.a. retssager om

familieretlige spørgsmål, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 42, er fritaget for retsafgift. Dette vil bl.a. omfatte retssager om medmoderskab.

Den afgiftsfritagelse for retssager om medmoderskab, som er formålet med lovforslagets § 2, gennemføres således med det allerede vedtagne lovforslag nr. L 91.

På denne baggrund foreslås det med ændringsforslag nr. 16, at lovforslagets § 2 udgår.

Til nr. 17 og 18

[...]

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 24. oktober 2018 og var til 1. behandling den 6. november 2018. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i [6] møder.

Peter Skaarup (DF) fmd. Peter Kofod (DF) Susanne Eilersen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Dennis Flydtkjær (DF)

Lise Bech (DF) Preben Bang Henriksen (V) Jan E. Jørgensen (V) Britt Bager (V) Mads Fuglede (V) Marcus Knuth (V)

Michael Aastrup Jensen (V) Henrik Dahl (LA) Christina Egelund (LA) Naser Khader (KF) Simon Kollerup (S)

Lars Aslan Rasmussen (S) Mette Reissmann (S) Mogens Jensen (S) nfm. Trine Bramsen (S) Rasmus Prehn (S)

Morten Bødskov (S) Rosa Lund (EL) Søren Søndergaard (EL) René Gade (ALT) Sofie Carsten Nielsen (RV) Lotte Rod (RV)

Karsten Hønge (SF) Aaja Chemnitz Larsen (IA)

Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 14. august 2018 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 381 (folketingsårets 2017-18). Den 24. oktober 2018 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt [10] bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse om lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 16 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Nunatta Qitornai (NQ)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		